

Sídlištní dendrologie

Radim J. Vašut

Olomouc 2020

Cíl exkurze

- Ukázka běžně i vzácněji pěstovaných okrasných dřevin ve veřejné zeleni
- Olomouc je specifická v tom, že i na zcela obyčejném sídlišti lze nalézt zajímavé druhy dřevin, které jinde nalezneme třeba jen v botanických zahradách
- Tato prezentace nemá být náhradou nebo průvodcem po trase, vybral jsem ale ty nejběžnější druhy a zároveň občas nějaké zajímavosti, které bychom cestou potkali.

Trasa plánované exkurze

- **Vilková část v Neředíně** (poblíž konečné tramvajové zastávky): nakouknutí z ulice lidem do zahrádek, často v soukromých zahradách směrem do ulice lze spatřit zajímavé druhy dřevin (zde i mnohdy sbírkové druhy dřevin)
- Veřejná zeleň **na ulici Dělnická**: starší paneláková výstavba, zdejší veřejná zeleň je starší než jinde na sídlištích
- Veřejná zeleň podél paneláků **na ul. Foerstrova/Kmochova**
- Veřejná zeleň **v ul. Na Vozovce** (starší vilová zástavba z počátku 20. století + první paneláková výstavba)
- Veřejná zeleň městských parků (**Čechovy a Smetanovy sady**).

Největší zajímavosti plánované trasy

Vybrané druhy jehličnatých a listnatých
stromů a keřů

<https://mapy.cz/s/cujumusaco>

(na odkazu je mapa s polohou vybraných
zajímavých nebo běžných dřevin)

Vybrané druhy na exkurzní trase

Výběr neodpovídá zcela výběru v mapě (nepamatuji si přesně polohu všech druhů ,zejména těch zcela běžných).

Běžně se na ulicích a v parcích dá najít něco kolem 200 druhů pěstovaných dřevin, není problém během exkurze po libovolné městské části nebo nějakém městě vidět 50-100 druhů dřevin.

Olomouc je poněkud výjimečná pestrostí pěstovaných druhů, mám zkušenost, že v jiných městech je počet druhů takto běžně pozorovatelných na ulicích menší.

Nahosemenné rostliny

Jinany

a

jehličnaté dřeviny

Ginkgo biloba | jinan dvoulaločný

Ginkgoaceae (jinanovité) – *Ginkgoales* – nahosemenné (*Ginkgopsida*)

#47-49

- **Nápadné poznávací znaky:** nezaměnitelná vějířovitá žilnatina a 2laločnaté listy, brachyblasty, dužnatá a nepříjemně páchnoucí semena.
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ**, zejména ve větších městech. Oblíbená parková dřevina, která je pěstována jako zvláštnost.
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně v (téměř) všech městských částech.
- **Zajímavosti:** živá fosilie, významná složka potravy dinosaurů.
- **Původ:** V a JZ Čína – provincie Če-ťiang (Ťan-mu – původní výskyt sporný) a Sečuán.
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/673-Ginkgo-biloba.html>

Metasequoia glyptostroboides | metasekvoj čínská

Cupressaceae (čypřišovitě) – *Pinales* – jehličnany / nahosemenné (*Pinopsida*)

#13,
25, 30,

- **Nápadné poznávací znaky:** jeden z mála opadavých jehličnanů, opadávají celé brachyblasty; jako jediný jehličnan na světě má **stopkaté šišky**.
- **Pěstování:** **ZŘÍDKA** pěstovaná, obvykle jen jako sbírková dřevina, zřídka se dá najít také ve veřejné zelení
- **V Olomouci nalezneme:** překvapivě často k nalezení, v Neředíně na ul. Římská, Kmochova, v Čechových sadech, BZ PŘF UP, BZ Rozárium, ul. Na střelnici, ul. Polská, UPOL Kampus Holice aj.
- **Zajímavosti:** **živá fosílie** – Rod byl známý pouze ze zkamenělin a mělo se za to, že vyhynul asi před 70 miliony let. V roce 1948 byl objeven ve stř. Číně.
- **Původ:** Čína - na rozhraní provincií Sečuán a Chupej)
- **Další fotografie:** <http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/822-Metasequoia-glyptostroboides.html>

Picea omorika | smrk omorika

Pinaceae (borovicovitě) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

- **Nápadné poznávací znaky:**
znaky na jehlicích připomínají jedli: ploché a na konci tupé
jehlice se 2 bílými proužky na rubu; větve nápadně nící.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ**, druh velmi oblíbený do výsadby na sídlištích i v parcích
- **V Olomouci nalezneme:** všude.
- **Zajímavosti:** Třetihorní reliktní.
- **Původ:** endemit záp. Srbska (NP Tara) a vých. Bosna a Hercegovina (okolí Višegradu)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/870-Picea-omorika.html>

Picea pungens | smrk pichlavý

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#40

- **Nápadné poznávací znaky:** velmi pichlavé (!!) jehlice, šedavě zbarvené („stříbrný smrk“); šišky papírové se zprohýbanými šupinami
- **Pěstování:** **VŠUDYPŘÍTOMNÝ**, vůbec asi nejběžněji pěstovaný cizokrajný jehličnan u nás, pěstován snad v každé obci ČR
- **V Olomouci nalezneme:** naprosto všude.
- **Zajímavosti:** Ve 2. pol. minulého století byl často vysazován jako náhradní dřevina (na místech zničených smrkových lesů) v oblastech, kde byly lesy poškozeny exhalacemi. Lze tak dosud najít výsadby v Krušných horách, Beskydech atp. (ale postupně jsou výsadby odstraňovány).
- **Původ:** Skalisté hory (JZ USA)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/871-Picea-pungens.html>

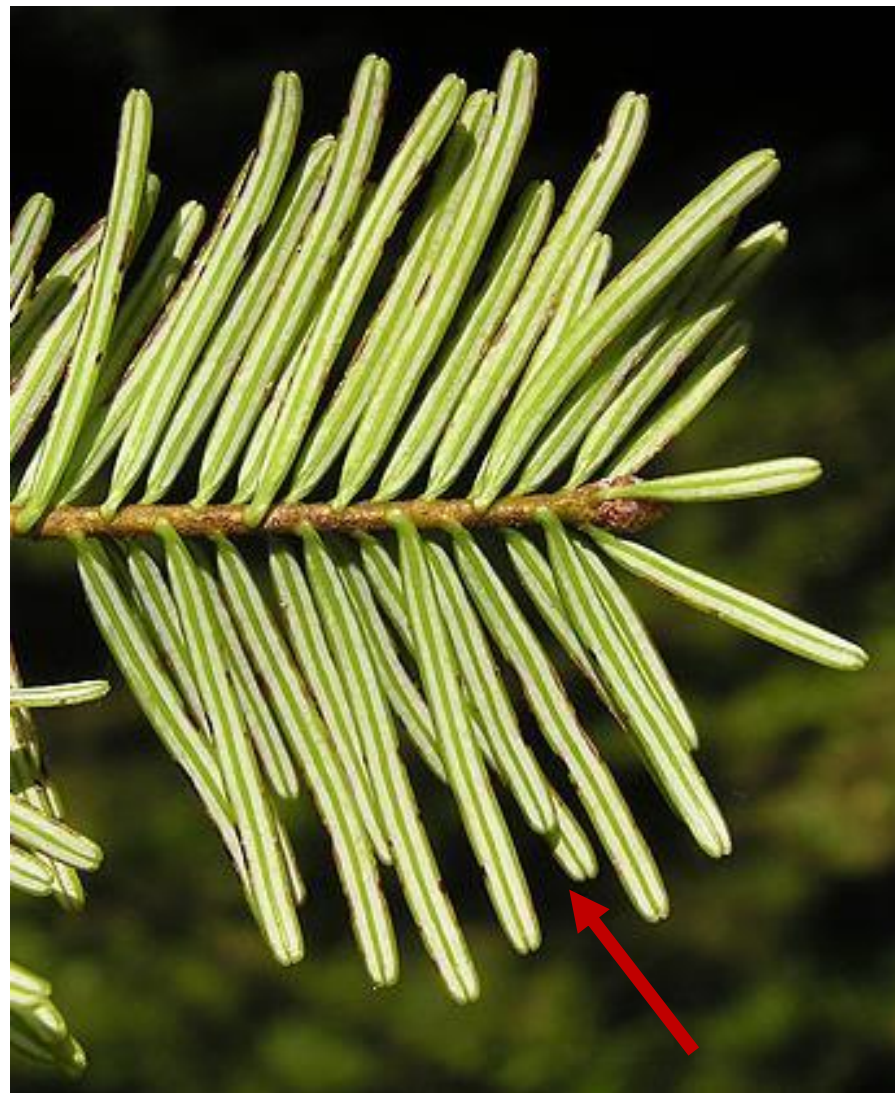

Abies grandis | jedle obrovská

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#29

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlice nápadně různě dlouhé, jinak dosti podobná naší domácí jedli bělokoré (*A. alba*).
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ**, zejména v parcích, vzácněji ve veřejné zeleni, ojediněle ve volné přírodě.
- **V Olomouci nalezneme:** ul. Kmochova, Smetanovy sady, BZ Rozárium.
- **Zajímavosti:** v USA oblíbená jako vánoční stromek.
- **Původ:** SZ USA a JZ Kanada
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/184-Abies-grandis.html>

Abies nordmanniana | jedle kavkazská

Pinaceae (borovicovitě) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#51

- **Nápadné poznávací znaky:** šišky mají nápadně dlouhé podpůrné šupiny, které ční ven ze šišek; jehlice svrchu hustě překrývají větvičku, sčesaný dopředu.
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ** po celé ČR, zejména ve větších parcích (městské, zámecké)
- **V Olomouci nalezneme:** jen na několika místech (např. ul. Na Vozovce).
- **Zajímavosti:** u nás nejoblíbenější druh vánočního stromku.
- **Původ:** Velký a Malý Kavkaz, SV Turecka a Arménie
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/188-Abies-nordmanniana.html>

Abies concolor | jedle stejnobarvá

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#52

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlice bez 2 výrazných proužků (průduchy po celé ploše jehlice), jehlice nápadně dlouhé (nejdelší ze všech jedlí na světě).
- **Pěstování:** **BĚŽNĚ** v minulosti jedna z nejoblíbenějších okrasných jedlí v zámeckých parcích, dnes již tolik pěstována není
- **V Olomouci nalezneme:** Jen roztroušeně (ul. Kmochova, ul. Povelská, aj.; několik ex. v BZ Rozárium)
- **Zajímavosti:** v Kalifornii sukcesně konkuruje sekvojovci obrovskému
- **Původ:** Z část Severní Ameriky (hory Z a JZ USA, SZ Mexika)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/182-Abies-concolor.html>

Abies koreana | jedle korejská

Pinaceae (borovicovitě) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

- **Nápadné poznávací znaky:** šišky před dozráním nápadně **modrofialové**, rub jehlic výrazně křídově bílý (2 proužky splývají v 1), jehlice radiálně kolem dokola větviček.
- **Pěstování:** **BĚŽNĚ** - velmi oblíbená do soukromých zahrádek (malý vzrůst), ve veřejné zeleni dosud **vzácně**.
- **V Olomouci nalezneme:** Neředín (vilky), kampus UPOL v Holici, VZ Rozárium.
- **Zajímavosti:** Malý vzrůst a modro-fialové šišky způsobily její značnou oblibu pro pěstování v soukromých zahradách.
- **Původ:** J část Korejského poloostrova (pohoří Chiri-san)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/187-Abies-koreana.html>

Abies cephalonica | jedle řecká

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#26

- **Nápadné poznávací znaky:** špičaté jehlice.
- **Pěstování:** spíš **VZÁCNĚJI/ROZTROUŠENĚ** pěstovaný druh, zejména v parcích než jako veřejná zeleň na ulicích
- **V Olomouci nalezneme:** ul. Kmochova, BZ Rozárium.
- **Zajímavosti:** jeden z mála druhů jedlí na světě se špičatými jehlicemi.
- **Původ:** stř. a J Řecko (hory)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/180-Abies-cephalonica.html>

Pinus nigra | borovice černá

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#41

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlice po 2, dl. Až 15 cm; šišky mají štítek čočkovitého tvaru
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ** pěstovaný druh, spíš v parcích než jako veřejná zeleň na ulicích
- **V Olomouci nalezneme:** víceméně po celé OL často
- **Zajímavosti:** Velmi variabilní druh, který se rozpadá v 5 poddruhů.
- **Původ:** J Evropa a Z Asie (celý Mediterán)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/7769-Pinus-nigra.html>

Pinus parviflora | borovice drobnokvětá

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#11

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlice ve svazečku po 5, uvnitř nápadně stříbřité, charakteristický tvar šišek
- **Pěstování:** **VZÁCNĚ**, obvykle jen jako sbírková dřevina botanických zahrad; výjimečně v soukromých zahradách.
- **V Olomouci nalezneme:** Neředín (soukromá zahrada), BZ Rozárium.
- **Zajímavosti:** Má velmi husté dřevo.
- **Původ:** Japonsko (Honšú a Hokkaidó) a Jižní Korea
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9956-Pinus-parviflora.html>

Pseudotsuga menziesii | douglaska tisolistá

#50

Pinaceae (borovicovitě) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

- **Nápadné poznávací znaky:** šišky mají nápadně dlouhé a zubaté podpůrné šupiny. Jehlice po rozemnutí **voní po citrusových plodech**.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni, parcích, místy i do volné přírody.
- **V Olomouci nalezneme:** běžně ve všech městských částech i parcích
- **Zajímavosti:** Jeden ze 3 druhů stromů na světě, který v přírodě dorůstá >100 m. Také v ČR nejvyšší změřený strom (přestože u nás nepůvodní) – 64,1 m (Vlastiboř na Jablonecku)
- **Původ:** Z část Severní Ameriky
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/934-Pseudotsuga-menziesii.html>
a <http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/7949-Pseudotsuga-glauca.html>

Tsuga canadensis | jedlovec kanadský

Pinaceae (borovicovité) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

#32

- **Nápadné poznávací znaky:** drobné šišky, jehlice řapíkaté a na okraji pilovité (jako jediný jehličnan!)
- **Pěstování :** **BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni, zejména v parcích
- **V Olomouci nalezneme:** Smetanovy sady, Univerzitní kampus Holice
- **Zajímavosti:** Dřevo jedlovce je v Severní Americe významným zdrojem buničiny, z níž se vyrábí papír.
- **Původ:** SV USA a JV Kanada
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1189-Tsuga-canadensis.html>

Thuja | zerav

Cupressaceae (cypřišovitě) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

Thuja occidentalis – z. západní

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlice šupinové, na rubu světle zelené, s vystouplou kulovitou žlázkou
- **Rozšíření:** ZCELA BĚŽNĚ ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** všude
- **Původ:** východní (!) část USA (ikdyž se jmenuje západní 😊)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9867-Thuja-occidentalis.html>

Thuja plicata – z. řasnatý

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlice šupinové, na rubu výrazně bělavě ožíněné, bez vystouplé kulovité žlásky
- **Rozšíření:** ZCELA BĚŽNĚ ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** všude.
- **Původ:** západní část USA
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1171-Thuja-plicata.html>

Juniperus sabina | jaovec chvojka

Cupressaceae (cypřišovité) – *Pinales* – nahosemenné – jehličnany (*Pinopsida*)

#28

- **Nápadné poznávací znaky:** rozkladité keře, horizontálně uspořádané větve; po rozemnutí nepříjemně voní.
- **Pěstování :** **ZCELA BĚŽNĚ**, běžnější spíš ve starších výsadbách, v novějších je vzácně.
- **V Olomouci nalezneme:** např. před poštou Foersterova.
- **Zajímavosti:** Jako léčivá rostlina byla běžně pěstována na klášterních zahradách („chvojka klášterská“); tekutý alkoholový extrakt z šištic se používal při křečích, plynatosti, revmatických záchvatech a zánětu močového měchýře, ale pro jeho jedovatost zde vždy byla snaha používat ho co nejméně.
- **Původ:** stř. Asie až JV Evropa (přírozeně zasahuje až do Pieninského NP na V Slovensku).

Cedrus libanii | cedr libanonský

Pinaceae (borovicovitě) – *Pinales* – nahosemenné – jehličnany (*Pinopsida*)

#12

- **Nápadné poznávací znaky:** jehlic ve svazečcích na brachyblastech, tuhé, pichlavé, neopadavé; šišky rozpadavé; pěstován obvykle jako stříbrolistý kultivar.
- **Pěstování:** dřive **DOSTI VZÁCNĚ** (je choulostivý na mráz), poslední dobou jeho obliba **značně roste**, **docela často** se objevuje na soukromých zahradách i v městských parcích.
- **V Olomouci nalezneme:** na pár místech, většinou na soukromých zahradách.
- **Zajímavosti:** značně pryskyřičnaté dřevo má široké využití; v minulosti používali Féníčanů cedrové dřevo na stavbu svých lodí (proto cedrové lesy téměř všechny zničili).
- **Původ:** Z Asie (hory Turecka, Sýrie, Libanonu a Izraele, ojediněle na Kypru – jiný poddruh)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9367-Cedrus-libanii.html>

Taxus baccata | tis červený

Taxaceae (tisovitě) – *Pinales* – nahosemenné (*Pinopsida*)

- **Nápadné poznávací znaky:** nemá šišky, semena obalené červený dužnatým míškem.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni, parcích, původní druh naší květeny.
- **V Olomouci nalezneme:** běžně na ulicích všech městských částí, zejména v parcích.
- **Zajímavosti:** celá rostlina prudce jedovatá, kromě červeného míšku (semena ovšem obsahují jedu nejvíce).
- **Původ:** stř. a J Řecko (hory)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/8830-Taxus-baccata.html>

Krytosemenné rostliny

Listnaté dřeviny

Carpinus betulus | habr obecný

Betulaceae (břízovité) – *Fagales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#7

- **Nápadné poznávací znaky:**
Nezaměnitelný charakter čepele (ostře 2x piovitý okraj, rovnoběžné postranní žilky) a plody (nažka krytá 3laločnatým listenem).
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNÝ**, náš domácí druh hojně pěstovaný
- **V Olomouci nalezneme:** aaa.
- **Zajímavosti:** Dobře snáší městské prostředí a také stříhání/ořez, proto je jednou z nejoblíbenějších našich domácích dřevin v kultuře.
- **Původ:** Evropa
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/432-Carpinus-betulus.html>

Corylus maxima | líska největší

Betulaceae (břízovité) – *Fagales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#17

- **Nápadné poznávací znaky:**
podobná naší lísce obecné ,ale
listová čepel okrouhlejší a
především listeny plodu **2x delší**
než oříšek (L. obecná má listeny
stejně dlouhé jako oříšek).
- **Pěstování:** ZCELA BĚŽNĚ
- **V Olomouci nalezneme:**
roztroušeně, o něco málo méně
častější než líska obecná.
- **Zajímavosti:** pěstovaná pro chutné
plody, pro pěstování ořechů je
tento druh vhodnější než naše
domácí líska obecná.
- **Původ:** JV Evropa, Z Asie
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/522-Corylus-maxima.html>

Juglans nigra | ořešák černý

Juglandaceae (ořešákovité) – *Fagales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#33

- **Nápadné poznávací znaky:** obrovské, složené listy, tmavá borka, ořechy brázditý povrch.
- **Pěstování :** DOCELA BĚŽNĚ
- **V Olomouci nalezneme:** např. Smetanovy sady, ul. Jílová, aj..
- **Zajímavosti:** Plody jsou jedlé ,ale nepříliš chutné.
- **Původ:** Severní Amerika
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9406-Juglans-nigra.html>

Platanus hispanica | platan javorolistý

Platanaceae (platanovité) – *Proteales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#1

- **Nápadné poznávací znaky:** velké laločnaté listy kožovité; květenství/plodenství strboul; nápadně odlupčivá borka.
- **Pěstování:** dříve **ROZTROUŠENĚ**; dnes **BĚŽNĚ** – zejména jako alejový strom
- **V Olomouci nalezneme:** v poslední době je vysazován jako hlavní alejová dřevina největších olomouckých ulic, v plánech výsadby se s ním počítá téměř všude.
- **Zajímavosti:** Kvůli globální změně klimatu se začíná více prosazovat do našich měst (podobní jako jerlíny nebo břestovce), neboť lépe zvládá extrémně suchá léta (při kterých usychají naše tradiční lípy a javory).
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec (Evropa)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/892-Platanus-hispanica.html>

Populus alba 'Pyramidalis' – t. linda

- **Nápadné poznávací znaky:** listy na rubu křídově bílé, laločnaté; koruna široce vystoupavá
- **Rozšíření:** **BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** jen na několika místech, nejvíce asi ul. Dělnická
- **Původ:** Evropa

Populus nigra 'Italica' – t. vlašský

- **Nápadné poznávací znaky:** listy lysé, kosníkovité/kosočtverečné; koruna velmi úzce sloupovitá
- **Rozšíření:** **ZCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně.
- **Původ:** Evropa (Lombardie)

#21

Populus | topol

Salicaceae (vrbovité) – *Malpighiales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

Populus simonii – t. Simonův

- **Nápadné poznávací znaky:** listy eliptické, větve nápadně převislé
- **Rozšíření:** **VZÁCNĚJI**
- **V Olomouci nalezneme:** ul. Dělnická, ul. Polská
- **Původ:** SV Čína

#36

Populus × *canadensis* – t. kanadský

- **Nápadné poznávací znaky:** trojúhelníkovité, kosníkovité, na okraji hrubě zubaté, jemně brvitě, řapík zploštělý
- **Rozšíření:** **DOCELA BĚŽNĚ**, i ve volné přírodě
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně.
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec (Evropa) (*P. deltoides* × *P. nigra*).

Tilia | lípa

Malvaceae (slézovité) – Malvales – vyšší dvouděložné (Rosopsida)

#5
a okolí

Tilia cordata – l. srdčitá

- **Nápadné poznávací znaky:** rub listů lysý, při bázi žilek chomáček rezavých chlupů; oříšek tvrdý (dřevnatý) – nelze smáčknout.
- **Rozšíření:** **BĚŽNĚ**, ale z ulic mizí (sucho)
- **V Olomouci nalezneme:** všude a často
- **Původ:** Evropa
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/8883-Tilia-cordata.html>

Tilia platyphyllos – l. velkolistá

- **Nápadné poznávací znaky:** rub listů (někdy i líc) roztroušeně chlupatý (na dotek měkký); oříšek měkký (kožovitý) – lze snadno smáčknout.
- **Rozšíření:** **BĚŽNĚ**, ale z ulic mizí (sucho)
- **V Olomouci nalezneme:** všude a často.
- **Původ:** Evropa
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1183-Tilia-platyphyllos.html>

Rosa hugonis | růže Hugova

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#24

- **Nápadné poznávací znaky:** světle žluté květy, drobné lístky.
- **Pěstování :** **ROZTROUŠENĚ**, častější ve starší výsadbách
- **V Olomouci nalezneme:** BZ Rozárium, poblíž Kampusu Envelopa, ul. Kmochova (#24).
- **Zajímavosti:** u nás je to jedna z nejčasněji kvetoucích růží (již v dubnu).
- **Původ:** střední a SV Čína (Mandžusko), Korea
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1030-Rosa-hugonis.html>

Rosa rugosa | růže svraskalá

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#3

- **Nápadné poznávací znaky:** Velké růžovo-fialové květy, obvykle jako pomuchlané, listy s nápadně svrasklaou žilnatinou.
- **Pěstování :** **ZCELA BĚŽNĚ**, velmi často v liniích podél silnic (i dálnic) nebo chodníků, zpevňování svahů
- **V Olomouci nalezneme:** na mnoha místech, ± všude.
- **Zajímavosti:** Velké šípky obsahují mnoho vitamínu C a pěstují se pro potravinářský průmysl (džemy, sirupy, sušené ovoce do čajů).
- **Původ:** V Asie (SV Čína, Korea, Japonsko, V Rusko)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/8092-Rosa-rugosa.html>

Rosa multiflora | růže mnohokvětá

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#2

- **Nápadné poznávací znaky:**
Květy v bohatých květenstvích,
palisty nápadně dřípené.
- **Pěstování:** ROZTROUŠENĚ
- **V Olomouci nalezneme:** točna
tramvaje Neředín.
- **Zajímavosti:** U nás místy
zplaňuje do volné přírody
(rozšířena z kultury ptáky).
- **Původ:** V Asie (Čína, Japonsko,
Korea)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/8089-Rosa-multiflora.html>

Chaenomeles | kdoulovec

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

Chaenomeles japonica – k. japonský

- **Nápadné poznávací znaky:** listy na okraji vroubkovaně pilovité, květy karmínově až cihlově červené
- **Rozšíření:** **ZCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** všude
- **Původ:** Japonsko
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9664-Chaenomeles-japonica.html>

Chaenomeles speciosa – k. lahvicovitý

- **Nápadné poznávací znaky:** listy na okraji ostře pilovité, květy lososově růžové až růžovočervené
- **Rozšíření:** **ZCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** všude.
- **Původ:** V Asie (Čína, Korea)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9665-Chaenomeles-speciosa.html>

Spiraea ×vanhouttei | tavolník van Houtteův

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#46

- **Nápadné poznávací znaky:**
listy v obrysu kosníkovité, v dolní ½ klínovité a celokrajné; nitky tyčinek křetaší než korunní lístky, květy sněhobílé; bohatě kvete.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ**, jeden z nejběžněji pěstovaných druhů keřů u nás, velmi oblíbený do liniových výsadeb
- **V Olomouci nalezneme:**
naprosto všude.
- **Zajímavosti:** Pěstuje se již od r. 1868, u nás asi až od r. 1927 (Průhonice).
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec *S. cantoniensis* x *S. trilobata*.
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1135-Spiraea-vanhouttei.html>

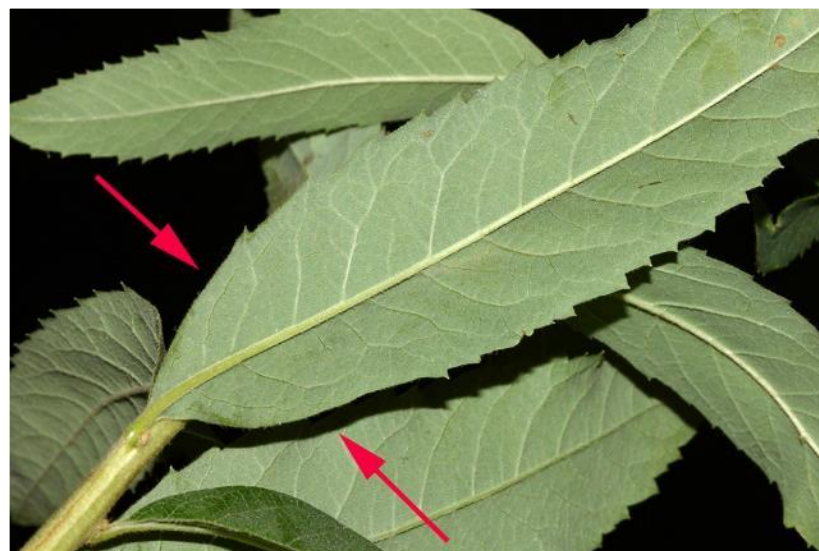

Spiraea × *pseudosalicifolia* | tavolník

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#15

- **Nápadné poznávací znaky:** nápadné a dlouhé kuželovité květenství růžových květů, kopinaté listy.
- **Pěstování:** **BĚŽNĚ**, ve starých i nových výsadbách. Výhradně asi kultivar 'Triumphans'
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně ve většině městských částí.
- **Zajímavosti:** Druh dlouhodobě mylně uváděný jako tavolník vrboolistý (*S. salicifolia*) nebo také t. Billardův (*S. ×billardii*). V běžné literatuře není druh v podstatě nikde uváděn správně.
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec, který se ovšem spontánně vyskytuje i ve volné přírodě (např. UK)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/10107-Spiraea-pseudosalicifolia.html>

Spiraea nipponica | tavolník niponský

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#31

- **Nápadné poznávací znaky:** úzce eliptické listy, které mají na vrcholu jen pár zoubků, jinak celokrajné, zcela lysé; bohatě kvete.
- **Pěstování:** **BĚŽNĚ**, velmi oblíbený také do soukromých zahrad
- **v Olomouci nalezneme:** ve všech městských částech, ale roztroušeně (spíš jako příměs mezi jinými běžnějšími taxony v liniových výsadbách).
- **Zajímavosti:** poměrně variabilní taxon, téměř všechny rostliny ve veřejné zeleni náleží kultivaru '**Snowmound**' odvozeného od *S. n.* var. *tosaensis*.
- **Původ:** Japonsko
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9589-Spiraea-nipponica.html>

Spiraea chamaedryfolia | tavolník ožankolistý

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#45

- **Nápadné poznávací znaky:** zaměnitelný s t. van Houtteovým, ale listy v obrysu vejčité a květy s nápadně dlouhými nitkami tyčinek.
- **Pěstování:** **DOCELA BĚŽNĚ**, v minulosti zcela běžný, dnes nahrazovaný jinými druhy (zejména *S. nipponica*, *S. ×cinerea* aj.)
- **V Olomouci nalezneme:** spíš ve starších liniových výsadbách, roztroušeně. V Neředíně roste u VŠ kolejí.
- **Zajímavosti:** aaa.
- **Původ:** rozáshlý areál od stř. JV Evropy až do V Asie (Čína, Mongolsko)
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1127-Spiraea-chamaedryfolia.html>

Spiraea ×cinerea | tavolník popelavý

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#44

- **Nápadné poznávací znaky:** velmi časně kvetoucí druh (před olistěním), listy úzce eliptické, celokrajné, oboustranně chlupaté.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ**, v liniových výsadbách posledních 20 let jedna z nejběžnějších dřevin
- **V Olomouci nalezneme:** všude v novějších výsadbách.
- **Zajímavosti:** vznikl uměle ve školce Grefsheim v Norsku, do kultury rozšířen v r. 1954.
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1125-Spiraea-cinerea.html>

Prunus cerasifera | myrobalán obecný

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#14

- **Nápadné poznávací znaky:** listy na okraji jemně pilovité, zcela lysé; plody kulovité peckovice, obvykle chutné a obvykle žluté.
- **Pěstování :** **ZCELA BĚŽNĚ**, především červenolistý kultivar. Často také jako podnož pro roubování ovocných dřevin.
- **V Olomouci nalezneme:** běžně ve všech městských částech. Hojně zplanělý v okolní přírodě (kolem letiště, kolem Fortů atp.).
- **Zajímavosti:** lidově někdy označován jako mirabelky ,ale ty jsou jiný taxon.
- **Původ:** Evropa a Z Asie, sekundárně rozsáhlejší areál
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9688-Prunus-cerasifera.html>

Prunus mume | meruňka japonská

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#39

- **Nápadné poznávací znaky:** květy tmavší než naše meruňka, listy s nápadně zašpičatělou („vytáhlou“) špičkou.
- **Pěstování:** **DOSTI VZÁCNĚ**, jen jako sbírková dřevina botanických zahrad, občas v soukromých zahrádkách.
- **V Olomouci nalezneme:** znám jen z Neředína (#39).
- **Zajímavosti:** V Japonsku využívána po staletí jako okrasná dřevina.
- **Původ:** Japonsko
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9863-Prunus-mume.html>

Prunus serrulata | višeň pilovitá

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#35

- **Nápadné poznávací znaky:** ostře 2x pliovité listy, růžové a obvykle plnokvěté květy.
- **Pěstování:** ZCELA BEŽNĚ
- **V Olomouci nalezneme:** VŠUDE.
- **Zajímavosti:** plné květy jsou tvořeny přeměněnými nitkami tyčinek.
- **Původ:** pravděpodobně hybridního původu, vyšlechtěna v Japonsku
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9594-Prunus-serrulata.html>

Prunus × *subhirtela* | višeň chloupkatá

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#19

- **Nápadné poznávací znaky:** listy ostře 2x pliovité, ale alespoň na řapíku chlupaté; květní a plodní stopka chlupatá.
- **Pěstování:** OBČAS
- **V Olomouci nalezneme:** např. Smetanovy sady, ul. Dělnická, BZ Rozárium
- **Zajímavosti:** dlouho považována za druh, ale nověji zjištěn hybridní původ.
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec z Japonska
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/926-Prunus-subhirtella.html>

Sorbus aria | jeřáb muk

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#22

- **Nápadné poznávací znaky:** velké, 2x pilovité listy, an rubu křídově-bíle plstnaté; plody červené.
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ**, není ani vyloženě vzácně ani běžně pěstovaný
- **V Olomouci nalezneme:** znám asi jen z Neředína.
- **Zajímavosti:** domácí druh, jeden z mála sexuálně se rozmnožujících jeřábů naší přírody.
- **Původ:** jižní Evropa
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1102-Sorbus-aria.html>

© Alča Česnečka

Crataegus ×lavalleyi | hloh Lavallův

Rosaceae (růžovité) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#42

- **Nápadné poznávací znaky:** úzce elpitoické listy, na rubu chlupaté a na bázi celokrajné; velké plody připomínající spíš jeřáb!.
- **Pěstování:** VZÁCNĚ
- **V Olomouci nalezneme:** znám jen na ul. Dělnická
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec

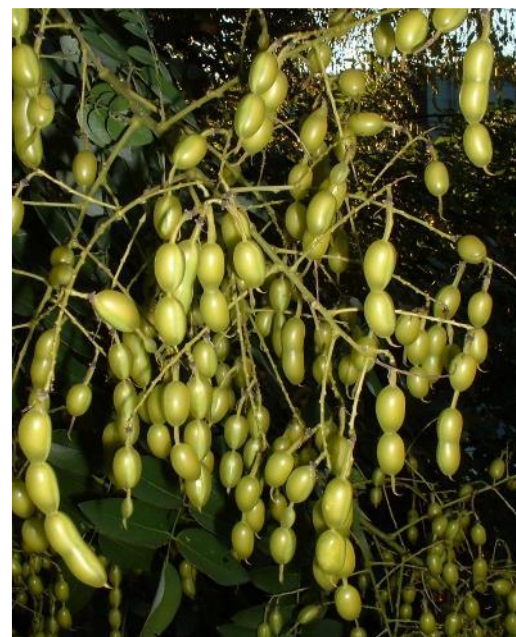

Styphnolobium japonicum | jerlín japonský

Fabaceae (bobovitě) – *Fabales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#8

- **Nápadné poznávací znaky:** složené listy, lístky celokrajné, špičaté, na rubu při střední žilce chlupaté, mají nápadné srpovité palisty; lusk zaškrcceny.
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ**, zejména v lepších parcích, ve veřejné zeleni občas, ale začíná se pěstovat častěji.
- **V Olomouci nalezneme:** zejména ve velkých parcích (např. Smetanovy sady), občas na sídlištích.
- **Zajímavosti:** Kvůli globální změně klimatu se začíná více prosazovat do našich měst (podobně jako platany), neboť lépe zvládá extrémně suchá léta (při kterých usychají naše tradiční lípy a javory).
- **Původ:** Japonsko.
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/9493-Styphnolobium-japonicum.html>

Laburnum anagyroides | štědřenec odvislý

#34

Fabaceae (bobovitě) – *Fabales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

- **Nápadné poznávací znaky:** složené listy – 3lístky; žluté květy v dlouhých nících hroznech.
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ**, dříve hojněji, dnes spíš z kultury mizí.
- **V Olomouci nalezneme:** jen pomístně, krásná alej je na ul. Svornosti).
- **Zajímavosti:** Přestože je velice dekorativní (lidově také někdy nazývána „zlatý déšť“ – ale nezaměňovat se zlaticí!), dnes se moc nepěstuje, neboť je prudce jedovatá, pro děti i v malém množství může být otrava smrtelná.
- **Původ:** jižní EU.
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/738-Laburnum-anagyroides.html>

Gleditsia triacanthos | dřezovec trojtrnný

Fabaceae (bobovité) – *Fabales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#37

- **Nápadné poznávací znaky:** obrovské, 1-2x složené listy; obrovské lusky (>20 cm), nápadné trny na kmeni.
- **Pěstování:** **BĚŽNĚ**, v parcích dosti často, občas na ulicích. Zřídka ve volné přírodě.
- **V Olomouci nalezneme:** asi ve všech měst. Částech, ale jen roztroušeně. Krásný exemplář (bohatě plodící) je ve Smetanových sadech..
- **Zajímavosti:** Dřevo využíváno v řezbářství.
- **Původ:** Severní Amerika (J a JV USA).
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/676-Gleditsia-triacanthos.html>

Acer negundo | javor jasanolistý

Sapindaceae (mýdelníkovité) – *Sapindales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#9

- **Nápadné poznávací znaky:** listy složené (3-7jařmé), větve nápadně sivě ojíněné, kvete časně před olistěním.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ**, ve stromořadích, parcích, solitérně
- **V Olomouci nalezneme:** všude.
- **Zajímavosti:** u nás zplaňuje, jedná se nebezpečnou invazní rostlinu pronikající zejména do lužních lesů.
- **Původ:** Severní Amerika
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/5222-Acer-negundo.html>

Acer ginnala | javor ginala

Sapindaceae (mýdelníkovité) – *Sapindales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#43

- **Nápadné poznávací znaky:** listy charakteristicky 3laločné, se 2 menšími bazálními laloky. Snadno zaměnitelný s j. tatarským (*A. tataricum*), který má listy celistvé a na líci matné
- **Pěstování:** **BĚŽNĚ**, v parcích i na ulicích
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně, např. ul. Dělnická v Neředíně, ul. Zikova na NS, Smetanovy Sady aj.
- **Zajímavosti:** Na podzim se vybarvuje výrazně do červena.
- **Původ:** V Asie (velká část Číny, Korea, V Rusko); v Japonsku neroste (nahrazen příbuzným druhem *A. subintegrum*).
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/219-Acer-ginnala.html>

Acer saccharinum | javor stříbrný

Sapindaceae (mýdelníkovité) – *Sapindales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#27

- **Nápadné poznávací znaky:** kvete velmi časně (III), květy zelenavě bronzové, listy podobné našemu klenu, ale úkrojky výrazněji zaříznuté. Asymetrické nažky. Nápadně odlupčivá borka.
- **Pěstování:** **ZCELA BĚŽNĚ**, běžně jako alejový strom ve stromořadí
- **V Olomouci nalezneme:** běžně, snad ve všech měst. Částech. Na ul. Zikova statné stromy podél větší části ulice.
- **Zajímavosti:** Jeden ze 2 druhů poskytující javorový sirup.
- **Původ:** Severní Amerika
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/259-Acer-saccharinum.html>

Acer rubrum | javor červený

Sapindaceae (mýdelníkovité) – *Sapindales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#4

- **Nápadné poznávací znaky:** kvete velmi časně (III), květy celé červené, listy podobné našemu klenu, ale ostřeji zubaté a na rubu sivé.
- **Pěstování:** **ROZTROUŠENĚ**, dnes již spíš vzácněji, častější je podobný javor stříbrný (*A. saccharinum*)
- **V Olomouci nalezneme:** konečná tramvaje Neředín, kampus UPOL v Holici (pokud neuschl).
- **Zajímavosti:** v době květu i na podzim krásně zbarven do červena
- **Původ:** Severní Amerika
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/257-Acer-rubrum.html>

Acer shirasawanum | javor Širasavův

Sapindaceae (mýdelníkovité) – *Sapindales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#16

- **Nápadné poznávací znaky:** listy 11-13laločnaté, chlupaté; vzpřímené květenství i plodenství (!).
- **Pěstování:** **VZÁCNĚ**, ve veřejné zeleni jen zcela ojediněle, občas na soukromých zahradách jako vzácnější druh ze skupiny tzv. japonských javorů.
- **V Olomouci nalezneme:** všude.
- **Zajímavosti:** dlouhodobě pěstován v Japonsku pro okrasu. U nás nepoměrně vzácněji než **javor dlanitolistý** (*A. palmatum*), který je pěstován v mnoha barevných kultivarech.
- **Původ:** Japonsko
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/262-Acer-shirasawanum.html>

Koelreuteria paniculata | svitel latnatý

Sapindaceae (mýdelníkovité) – *Sapindales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#6

- **Nápadné poznávací znaky:** složené listy, lístky hrubě zubaté a pilovité, květy drobné žluté v bohatých květešnstvích, plody nafouklé měchýřky.
- **Pěstování:** **SPÍŠ VZÁCNĚJI**, zejména v lepších parcích, ve veřejné zeleni (zatím) spíš zřídka.
- **V Olomouci nalezneme:** překvapivě roztroušeně (mnohem častěji než jinde v ČR), na více místech v Neředíně (např. U Letiště), Nových Sadech (např. Voskovcova) aj.
- **Zajímavosti:** Velmi dekorativní dřeviny (listem, květem, plodem), stále nedoceněná.
- **Původ:** V Asie (Čína, Japonsko).
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/736-Koelreuteria-paniculata.html>

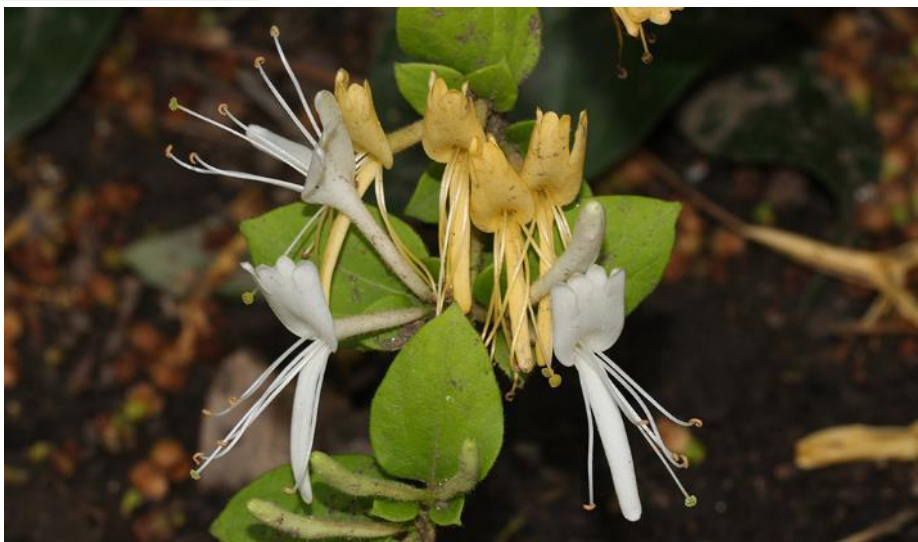

#10

Lonicera | zimolez

Adoxaceae (pižmovkovité) – *Dipsacales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

#38

Lonicera japonica – z. japonský

- **Nápadné poznávací znaky:** stálezelené velké listy, na líci výrazně svraskalé
- **Rozšíření:** **DOCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně všude
- **Původ:** stř. Čína
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/10372-Lonicera-japonica.html>

Lonicera pileata – z. kloboukatý

- **Nápadné poznávací znaky:** xxx
- **Rozšíření:** **DOSTI BĚŽNĚ**, zejména liniové výsadby podél, chodníků, domů atp.
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně.
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec předešlého druhu (*V. rhytidophyllum*) a *V. utile*
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/774-Lonicera-pileata.html>

#23

Viburnum | kalina

Adoxaceae (pižmovkovité) – *Dipsacales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

Viburnum rhytidophyllum – k. vrásčitolistá

- **Nápadné poznávací znaky:** stálezelené velké listy, na líci výrazně svraskalé
- **Rozšíření:** **BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně všude
- **Původ:** stř. Čína
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1217-Viburnum-rhytidophyllum.html>

#20

Viburnum × *pragense* – k. pražská

- **Nápadné poznávací znaky:** listy menší, jen mělce svraskalé, nápadně leslé
- **Rozšíření:** **DOCELA BĚŽNĚ** ve veřejné zeleni
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně.
- **Původ:** uměle vzniklý kříženec předešlého druhu (*V. rhytidophyllum*) a *V. utile*
- **Další fotografie:**
<http://flora.upol.cz/fotogalerie/info/1227-Viburnum-pragense.html>

Další druhy... (jehličnany)

- Je celá řada dalších druhů ,které lze na zvolené exkurzní trase potkat....
- Např.
- Borovice lesní (*Pinus nigra*)
- Smrk ztepilý (*Picea abies*)
- Jedle bělokorá (*Abies alba*)
- Jalovec poléhavý (*Juniperus horizontalis*), jalovec čínský (*Juniperus chinensis*)
- Cypřišek Lawsonův (*Chamaecyparis lawsoniana*), c. hráškonosný (*C. pissifera*) a c. nutkajský (*Callitropsis nootkatensis*)
- Zeravinec japonský (*Thujopsis dolobrata*)
- Mikrobiota křížolistá (*Microbiota decussata*)
- Zarav východní (*Platycladus orientalis*)
- Modřín japonský (*Larix kaempferi*) a modřín opadavý (*Larix decidua*)

Další druhy... (listnáče)

- Je celá řada dalších druhů ,které lze na zvolené exkurzní trase potkat....
- Šácholány (*Magnolia ×soulangeana*, *M. stellata*) a liliovníky (*Liriodendron tulipifera*)
- Vilíny (*Hamamelis virginiana*, *H. ×intermedia*)
- Břízy (*Betula pendula*, *B. ×aurata*, *B. jacquemontii*)
- Trojpušky (*Deutzia gracilis* a *D. scabra*) a pustoryly (nepravé jasmíny; zejména na více místě *Philadelphus coronarius*)
- Další zástupce růžovitých (hojně na mnoha místech např. *Pyracantha coccinea*, *Spiraea japonica*, *Cotoneaster ×suecicus*; méně např. *Prunus triloba*, *P. padus*, *P. avium*, *Sorbus intermedia* a další)
- Vrby (*Salix ×pendulina*, *S. alba*, *S. integra* a *S. matsudana*)
- Další druhy javorů (*Acer platanoides*, *A. campestre*, *A. pseudoplatanus*, *A. tataricum*, *A. palmatum*)
- Jasany (*Fraxinus excelsior* a *F. pennsylvanica*)
- Šeříky (*Syringa vulgaris*, *S. josikae*, *S. tomentosa*, *S. chinensis*, *S. pubescens*, *S. reticulata* agg.)
- Katalpy (*Catalpa bignonioides*) a paulovnie (*Paulownia tomentosa*)

Spiraea × „*olomucensis*“ | tavolník olomoucký

čeleď (česky) – *Rosales* – vyšší dvouděložné (*Rosopsida*)

- **Nápadné poznávací znaky:** velmi snadno zaměnitelný s tavolníkem van Houtteovým. Liší světlejšími a téměř okrouhlými listy, květy má smetanově bílé.
- **Rozšíření:** zatím známý jen z Olomouce a Mladče na Litovelsku
- **V Olomouci nalezneme:** roztroušeně na sídlištích, nejvíce na Nových Sadech.
- **Zajímavosti:** Nově zjištěný, pro vědu dosud nepopsaný kříženec, objevený R. J. Vašutem v r. 2008, vědecky potvrzený v r. 2017.
- **Další fotografie:** nepublikováno

